

DOPORUČENÍ PRO RODIČE: DESATERO BUDOUCÍHO PRVNÁČKA

podrobněji viz <http://www.21zsplzen.cz/?strana=prvnaci-dokumenty>

1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže se pohybuje koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné, svlékne se, oblékne i obuje, je samostatné při jídle i osobní hygieně, zvládá drobné úklidové práce, postará se o své věci, udržuje pořádek.

2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže zvládá odloučení od rodičů, vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas, projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách, ovládá se a kontroluje, je si vědomé zodpovědnosti za své chování, dodržuje dohodnutá pravidla.

3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.).

4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji, zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.),

- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily)
- umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, popř. písmena
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák).

5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů a nachází jejich společné a rozdílné znaky, složí slovo z několika slyšených slabik a obrázek z několika tvarů, rozlišuje zvuky, rozpozná rozdíly mezi hláskami, sluchově rozloží slovo na slabiky, najde rozdíly na dvou obrazcích, rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou, postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí), reaguje správně na světelné a akustické signály.

6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů, třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria, přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá, chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty.

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné)
- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do deseti)
- porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes).

- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)

7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže: pamatuje si říkadla, básničky, písničky; záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit; „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu
- přijme úkol či povinnost, zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže je dokončit
- postupuje podle pokynů
- pracuje samostatně.

8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže: uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se); navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů; s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí; zapojuje se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny, ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla; pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit, k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje); je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším); vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor; je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)

- dokáže navázat kontakt s dospělým, komunikuje s ním bez problémů
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých.

9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevat tvořivost

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení, zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady, statku, farmy apod.; je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí, svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne; zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny; zná celou řadu písní, básní a říkadel, zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku); vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí; hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli.

10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže se vyzná ve svém prostředí, spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (např. ví, kde bydlí, kam chodí do školky); zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává; ví, jak se má chovat (např. u lékaře, v divadle, při setkání s cizími lidmi) a snaží se to dodržovat; má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností; rozumí běžným okolnostem, dějům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, roční období); přiměřeným způsobem se zapojuje do péče o potřebné; má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi, o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (např. planetě Zemi); chová se přiměřeně a bezpečně ve školním, domácím prostředí i na veřejnosti, uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné), zná a dodržuje základní pravidla chování na ulici; zná faktory poškozující zdraví a uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí.